

PETYCJA DO RADY MIEJSKIEJ W GLIWICACH

w sprawie planowanej przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach wycinki zabytkowych
zadrzewień na ulicy Adama Mickiewicza

W związku z planowaną przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach budową ronda na skrzyżowaniu ulic Jana III Sobieskiego i Adama Mickiewicza oraz zatok parkingowych na ulicy Adama Mickiewicza - co wiąże się z koniecznością wycięcia kilkunastu zabytkowych lip stanowiących historyczne obsadzenia szpalerowe tej ulicy, przedstawiamy Wysokiej Radzie, co następuje:

- Protestujemy przeciwko ww. planom budowy parkingów i ronda i powiązanej z tym wycinki drzew.
- Ze względu na skalę zaistniałego konfliktu społecznego, wnosimy o przeprowadzenie kontroli prawidłowości postępowania Prezydenta Miasta Gliwice i właściwych miejskich jednostek organizacyjnych w tej sprawie.

UZASADNIENIE

1. REPERKUSJE SPOŁECZNE. Planowane przedsięwzięcie Zarządu Dróg Miejskich w Gliwicach wzbudziło kontrowersje i protesty nie tylko wśród mieszkańców ulicy Adama Mickiewicza, osiedla Wójtowa Wieś, ale i innych dzielnic miasta. 825 podpisów zbulwersowanych mieszkańców znalazło się pod protestem o następującej treści (lista podpisujących - w załączniku nr 1):

Protestujemy przeciwko wycince drzew, likwidacji zieleńca i budowie parkingów na ulicy Mickiewicza w Gliwicach. Pragniemy, aby aleja zachowała swój istniejący, niepowtarzalny charakter.

Powyższe reakcje świadczą, iż w przedmiotowej sprawie nie przeprowadzono w sposób właściwy konsultacji społecznych, do czego zobowiązywały zarówno Statut Miasta Gliwice, jak i zdrowy rozsądek. Mieszkańcy Osiedla Wójtowa Wieś nie byli odpowiednio informowani o planowanych zamierzeniach, ani przez Prezydenta Miasta, ani przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE. Planowana wycinka drzew stoi w jaskrawej sprzeczności z uwarunkowaniami prawa miejscowego zobowiązującymi do zachowania zasadniczych elementów historycznego układu przestrzennego przedmiotowego fragmentu Osiedla Wójtowa Wieś, a więc i historycznych zadrzewień będących integralną częścią zabytkowego zespołu urbanistycznego. W ustaleniach dotyczących istniejących ulic zbiorczych wprowadza się zakaz nieuzasadnionej likwidacji drzewostanu, a w przyjętych zasadach ochrony środowiska przyrodniczego - zakaz ograniczania zieleni towarzyszącej zabudowie usługowej i mieszkaniowej. Także w uchwalonym w 2009 roku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gliwice postuluje się objęcie zadrzewień ulicy Mickiewicza ochroną prawną, jako obszaru cennego przyrodniczo.

Na płaszczyźnie prawnomiędzynarodowej, poza obowiązkiem ochrony krajobrazu i ochrony różnorodności biologicznej nakładanym przez odpowiednie konwencje, należy wskazać na dyrektywy Unii Europejskiej dotyczące ochrony dzikich ptaków oraz siedlisk przyrodniczych. W zakresie prawa krajowego szczególnie istotny jest art. 5 Konstytucji RP ustanawiający obowiązek ochrony środowiska przy kierowaniu się zasadą zrównoważonego rozwoju. Wyjątkowa ranga ochrony przyrody wynika także z przepisów

art. 31, art. 74 czy art. 86 Konstytucji. Natomiast w myśl przepisów ustawy O ochronie przyrody obowiązkiem organów administracji publicznej jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Pod pojęciem ochrony przyrody należy rozumieć również, zachowanie zieleni miejskiej oraz zadrzewień, o czym mówi art. 2 ust 1, pkt 8 i 9 powyższej ustawy. Na organach publicznych ciąży odpowiedzialność za prowadzenie właściwej polityki w zakresie ochrony drzew i alei a to wiąże się z właściwą egzekucją prawa w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Konieczne jest wreszcie przytoczenie dotychczasowego orzecznictwa Samorządowych Kolegiów Odwoławczych w sprawach wniosków jednostek samorządu terytorialnego o zezwolenie na wycinkę drzew. SKO orzekały między innymi, że interes wnioskodawcy oraz interes społeczny – ochronę przyrody – należy traktować w sposób równoważny, a ponadto rozpatrywać w odniesieniu do każdego indywidualnie określonego drzewa. Oznacza to nie tylko, że samo bezpieczeństwo na drodze nie może stanowić per se dostatecznego uzasadnienia wycinki, ale także, że każda taka wycinka musi zostać poprzedzona szczegółową analizą korzyści, jakie mają zostać osiągnięte w dziedzinie bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także strat środowiskowych i społecznych, przy wykorzystaniu rzetelnych danych, w tym statystycznych. Nie sposób zatem zgodnie z prawem przeprowadzić wycinki nie przeprowadzając należytego postępowania dowodowego w rozumieniu odpowiednich przepisów kpa (załącznik nr 2).

3. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO-KONSERWATORSKIE. Ulica Adama Mickiewicza (przed 1945 rokiem *Gustav Freytag Allee*), obsadzona w latach 30. XX wieku na całej długości (750 metrów) dwoma szpalerami (4 rzędami) lip - stanowi główną oś kompozycyjną przedwojennego osiedla Towarzystwa GAGFAH wznoszonego w latach 1922-1926 wg koncepcji urbanistycznej autorstwa Karla Schabika, Hansa Sattlera i Richarda Riegla. Ten unikatowy zespół zabudowy jednorodzinnej inspirowany ideami „miasta-ogrodu” Ebenezera Howarda (załącznik nr 3) zachował po dziś dzień oryginalny kształt, zarówno w zakresie pierwotnego układu ulic, formy architektonicznej obiektów, jak i towarzyszących zadrzewień. Został objęty ochroną prawną w formie ustanowionej strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej. Planowana przez Zarząd Dróg Miejskich wycinka kilkunastu drzew w szpalerach ulicy Mickiewicza doprowadzi do dewastacji historycznego założenia, w którym zieleń była i jest nieodłącznym elementem stanowiącym o jego wyjątkowej w skali regionu wartości. Wypowiedzi rzeczniczki prasowej ZDM oraz Prezydenta Miasta, wg których aleja ulicy Mickiewicza, to wyłącznie obsadzenia ciągu pieszego a nie całość pierwotnego założenia, budzą nasz najgłębszy niepokój, nie tylko rozmiarem ujawnionej niewiedzy, ale i rażącym brakiem wrażliwości na historyczną spuściznę przedwojennych Gliwic. To właśnie na władzach miasta - jako depozytariusza istotnych wartości historycznych kreujących tożsamość i współczesny wizerunek Gliwic - spoczywa ustawowy obowiązek ochrony dziedzictwa kulturowego niezależnie od skali i treści zgłaszanych wniosków inwestycyjnych. Przyjęte standardy prawne uznają sferę dziedzictwa kulturowego za podstawę rozwoju i upowszechnienia kultury, a także za potencjał służący wzrostowi konkurencyjności regionów dla turystów, inwestorów i mieszkańców. Cywilizacyjny dorobek minionych pokoleń winien zatem podlegać nie tylko szczególnej trosce władz miejskich, ale, co więcej - zgodnie z priorytetami Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Gliwice na lata 2012-2015 - być elementem zewnętrznej promocji wartości kulturowych miasta.
4. UWARUNKOWANIA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO. Przedstawiciele Zarządu Dróg Miejskich argumentują konieczność wycinki zabytkowych lip bezpieczeństwem ruchu drogowego, w związku z rzekomym brakiem widoczności, jakie stwarzają obustronne obsadzenia jezdni. Tymczasem dane statystyczne Policji dotyczące stanu zagrożenia wypadkami na ulicy Mickiewicza i na skrzyżowaniu Mickiewicza - Sobieskiego nie potwierdzają tych konstatacji (załącznik nr 4). Odnotowane w latach 2007-2012 przez służby Policji zdarzenia, które nie sposób powiązać z obsadzeniami jezdni to: dwie osoby ranne - z powodu nadmiernej prędkości, niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami, nieprawidłowe cofanie, omijanie, wymijanie,

PRAWNA OCHRONA DRZEW PRZYDROŻNYCH
A DECYZJE ADMINISTRACYJNE ZEZWALAJĄCE NA ICH WYCINKĘ
Krzysztof A. Worobiec, opublikowano 14 sierpień 2011

(...)

Ochrona krajobrazu, alei oraz drzew w prawie międzynarodowym

Ochrona alei i drzew stanowi istotny element realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i ma niezwykłą wartość dla obecnych jak i przyszłych pokoleń. Krajobraz oznacza obszar, postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych lub ludzkich. Z kolei ochrona krajobrazu oznacza działania na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Podstawowe znaczenie w ochronie alei i drzew mają dwie konwencje, czyli:

- Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 5 czerwca 1992 r.
- Konwencja Krajobrazowa z Florencji z 20 października 2000 r.

Cele Konwencji o różnorodności biologicznej usytuowano w artykule 1 w tym: ochrona różnorodności biologicznej oraz zrównoważone użytkowanie jej elementów. Ochrona różnorodności biologicznej wiąże się ze zidentyfikowaniem zagrożeń i określeniem instrumentów ochrony. Konwencja o bioróżnorodności jest podstawowym elementem strategii utrzymania życia na Ziemi. Należy zauważyć, iż negatywne skutki dewastacyjnej działalności człowieka dla przyrody żywej są jednym z podstawowych obszarów zaniepokojenia na forum międzynarodowym.

W myśl Konwencji Florenckiej (ratyfikowanej w Polsce dnia 1 stycznia 2005 roku Dz. U. Nr 14 z 29. 01. 2006) krajobraz jest podstawowym elementem europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, przyczyniając się do dobrobytu ludzi i konsolidacji europejskiej tożsamości. Krajobraz jest ważną częścią jakości życia ludzi: „krajobraz jest kluczowym elementem dobrobytu całości społeczeństwa i jednostek oraz że jego ochrona, a także gospodarka i planowanie niesie w sobie prawa i obowiązki dla każdego człowieka” Konwencja definiuje: „ochrona krajobrazu” oznacza działania na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych”, a celu wprowadzenia w życie polityki w zakresie krajobrazu „każda ze Stron podejmie działania na rzecz wprowadzenia instrumentów mających na celu ochronę, gospodarkę i/lub planowanie krajobrazu.”

W Unii Europejskiej w obszarze ochrony przyrody podstawowe znaczenie mają:

- dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków,
- dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Szczególne znaczenie ma ostatnia dyrektywa, zwana habitatową, która ma na celu przyczynienie się do zapewnienia różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory na europejskim terytorium państw członkowskich. Środki podejmowane zgodnie z dyrektywą mają na celu zachowanie lub odtworzenie, we właściwym stanie ochrony, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty.

Ochrona wynikająca z prawa krajowego

1.

Najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej jest Konstytucja z 2 kwietnia 1997 roku, która wyznacza podstawowe kierunki rozwoju naszego państwa:

Art. 5.

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Załącznik Nr 2 do petycji do Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 5 listopada 2012 w sprawie planowanej przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach wycinki zabytkowych zadrzewień na ulicy Adama Mickiewicza.

Zasada ta nabiera nowego znaczenia zwłaszcza po przystąpieniu do Wspólnoty Europejskiej – branie pod uwagę art. 6. traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską wskazuje, iż Polska chroniąc i kultywując najważniejsze wartości, powinna kierować się wytyczną zrównoważonego rozwoju. Fundamentem tych priorytetów jest kierowanie się zasadą zrównoważonego rozwoju. W konsekwencji będzie ona podstawowym elementem przy podejmowaniu decyzji związanych z alejami i drzewami.

Art. 31. ust 3.

Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób [..]

Czyli innymi słowami ochrona alei i drzew istotnie może się wiązać z ingerencją w prawa własności. Kolejne istotne postanowienia Konstytucji odnoszące się do ochrony alei i drzew to:

Art. 74. ust. 1

- *władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom,*

Art. 74. ust. 1

- *ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych,*

art. 74. ust. 3

- *każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska,*

art. 74. ust. 4

- *władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska,*

art. 86

- *każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie.*

2.

Z ustaw zwykłych na szczególne zainteresowanie zasługuje ustawa z 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska – jako ramowa ustawa odnosząca się do środowiska.

Ustawa zawiera wspólne definicje dla całej gałęzi prawa ochrony środowiska, wytycza generalne zasady oraz ustanawia wspólne instytucje ochrony środowiska (np. opłaty i kary czy reguły odpowiedzialności). Z drugiej strony zawiera szczegółową regulację niektórych zagadnień sektorowych, np. ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Również w tej ustawie zawarty jest dział VIII Ochrona zwierząt oraz roślin, mieszczący się w tytule II Ochrona zasobów środowiska.

W myśl postanowień art. 127 ust. 1 ochrona zwierząt oraz roślin polega na:

- 1) zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej;
- 2) tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej środowisku;
- 3) zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt oraz roślin;
- 4) zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.

Należy podkreślić, iż ochrona jest realizowana w szczególności poprzez: zabezpieczanie lasów i zadrzewień przed zanieczyszczeniem i pożarami oraz ograniczanie możliwości wycinania drzew i krzewów, oraz likwidacji terenów zieleni.

W ustawie z 8 marca 1990 roku O samorządzie gminnym określono zadania gminy. Wśród nich w art. 7. ust. 1. pkt 12. wspomniano, iż kwestie terenów zieleni i zadrzewień należą do zadań własnych gminy.

3.

Ponieważ kwestie ochrony drzew i alei należą do obszaru ochrony przyrody, dlatego podstawowe znaczenie ma ustawa z 16 kwietnia 2004 roku O ochronie przyrody (Dz. U. nr

92, poz. 880) zmieniona ustawą z dnia 3 października 2008 roku o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw.

W myśl art. 4 przywołanej ustawy obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Pod pojęciem ochrony przyrody należy rozumieć również, zachowanie zrównoważonego użytkowania oraz odnawiania zasobów, tworów i składników przyrody, w tym zieleni miejskiej oraz zadrzewień, o czym mówi art. 2 ust 1, pkt 8 i 9 powyższej ustawy.

„Tereny zieleni” zgodnie z art. 5. pkt 21. ustawy to: tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzyszącą ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

„Zadrzewienie” zgodnie z art. 5. pkt 27 oznacza: drzewa i krzewy w granicach pasa drogowego, pojedyncze drzewa albo krzewy, albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu art. 3. ustawy z 28 września 1991 roku O lasach, wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu, spełniające cele ochronne, produkcyjne lub społeczno-kulturowe.

Organami właściwymi w zakresie ochrony drzew i alei będą organa ochrony przyrody – zgodnie z art. 91. są nimi: minister właściwy do spraw środowiska, wojewoda, starosta oraz wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

To właśnie na tych organach publicznych ciąży odpowiedzialność za prowadzenie właściwej polityki w zakresie ochrony drzew i alei a to wiąże się z właściwą egzekucją prawa w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Wydawanie decyzji zezwalających na wycinkę drzew

4.

Znowelizowana ustawa o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku ułatwiła procedury związane z uzyskaniem zgody na wycinkę drzew przydrożnych – warunki te opisane są m.in. w art. 83. w/w ustawy (zapis ten został częściowo zmieniony w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 18 maja 2005 r – usunięty został najbardziej kontrowersyjny przepis art. 83 ust.6 pkt.6). Wycięcie drzew następuje po uzyskaniu zezwolenia wydanego przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta na wniosek posiadacza nieruchomości.

Od 20 lipca 2010 obowiązują nowe przepisy dotyczące zezwoleń na wycinkę drzew przydrożnych.

Wydawanie decyzji jest bardzo często związane z nierozpoznanie istoty sprawy przez organ wydający decyzje oraz/lub wykorzystaniem przez wnioskodawcę braku wiedzy po stronie organu wydającego decyzję o rzeczywistym stanie istotnych dla sprawy okoliczności. Argumentując konieczność wycinki zarządcy dróg powołują się z reguły na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, pomimo, że wycinki drzew bardzo często nie są związane z jakąkolwiek modernizacją dróg czy nawet naprawą jezdni. Poza tym zarządcy dróg nie przedstawiają jakichkolwiek wyników przeprowadzonych badań mających na celu ustalenie wpływu planowanych przedsięwzięć na środowisko naturalne oraz na bezpieczeństwo w komunikacji – brak jest udokumentowania dlaczego i w jaki sposób wycinka drzew przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa na konkretnym odcinku jezdni (niekiedy zarządcy dróg powołują się na ogólnikowe statystyki wypadków drogowych, bez przedstawiania analiz, przyczyn wypadków itd.). Poza tym dziwi zjawisko powtarzania wycinek na tych samych odcinkach drogi, gdzie pod pozorem poprawy bezpieczeństwa co roku wycinane są kolejne drzewa – świadczy to o instrumentalnym wykorzystywaniu przepisów ustawy (bo przecież co roku nie zmieniają się warunki bezpieczeństwa na drodze).

5.

We wrześniu 2008 roku weszła w życie znowelizowana ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych. Artykuł 21. ustęp 1 przywołanej ustawy określa, iż przy usuwaniu: „drzew i krzewów znajdujących się na nieruchomościach objętych decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, z wyjątkiem drzew i krzewów usuwanych z nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, nie stosuje się przepisów o ochronie przyrody w zakresie obowiązku uzyskiwania zezwoleń na ich usunięcie oraz opłat z tym związanych”.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż cytowana ustawa nie zezwala jednakże na odstępstwa od pozostałych przepisów zawartych w cytowanych powyżej i poniżej dyrektywach i ustawach, w tym w ustawie o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku w tym m.in. dotyczących ochrony gatunkowej zwierząt, grzybów czy roślin, okresów ochronnych, zakazów usuwania gniazd ptasich z terenów zielonych w okresie od 1 marca do 15 października, ochrony terenów objętych programem Natura 2000 i innych terenów objętych ochroną wynikających z innych dokumentów.

Jednocześnie zgodnie z art. 96 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) organ właściwy do wydania decyzji wymaganej przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia, innego niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, jest obowiązany do rozważenia, przed wydaniem tej decyzji, czy przedsięwzięcie może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.

Art. 96 ust. 3 ww. ustawy wskazuje, iż jeżeli organ, o którym mowa powyżej, uzna, iż przedsięwzięcie, inne niż przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, wydaje postanowienie w sprawie nałożenia na wnioskodawcę obowiązku przedłożenia właściwemu miejscowo regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska dokumentacji, o której mowa w powyższym artykule. Rozważenie potencjalnego oddziaływania na obszar Natury 2000, przez organy właściwe w sprawie (prezydentów miast, burmistrzów oraz wójtów) przy współdziałaniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie (koordynatorem obszaru) może przyczynić się do zapewniania skuteczniejszej ochrony alei przydrożnych.

6.

Przepisy artykułu 83 ust 1 ustawy o ochronie przyrody nie zawierają wprost przesłanek, jakimi powinien kierować się organ przy wydawaniu decyzji o zezwoleniu na wycinkę drzew. Jak zauważyło Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Olsztynie w decyzji SKO 60 –114/05 (z dnia 31 marca 2006 roku): „uznanie administracyjne przyznane wójtowi , burmistrzowi lub prezydentowi miasta w tej kwestii nie jest uznaniem bezgranicznym, zobowiązując organ do poszukiwania rozwiązań korzystnych dla interesu publicznego jak i interesu wnioskodawcy”. Interesem publicznym jest zarówno wycięcie drzew (w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze), jak i ich zachowanie (troska o walory krajobrazowe, kulturowe i przyrodnicze). Stąd też organ wydający decyzje musi rozważyć „w odniesieniu do każdego indywidualnie określonego drzewa, które argumenty przeważają i czy jest możliwe ich pogodzenie” (SKO jw.). Dbalność o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym jest obowiązkiem organów administracji publicznej (Art. 2 ust. 2 pkt. 5. i Art. 4 Ustawy o ochronie przyrody z 16. 04.2004). Analiza decyzji administracyjnych zezwalających na wycinkę drzew pokazuje, że organ wydający decyzję jako interes publiczny traktuje tylko deklaracje wnioskodawców o konieczności rzekomej poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Olsztynie zwróciło uwagę, że zachowanie nienaruszonego krajobrazu leży również w interesie publicznym, nie można więc traktować konieczności poprawy stanu nawierzchni dróg jako wartości nadrzędnej. Tym bardziej, że z wielu wypowiedzi wynika, iż decyzje o wycięciu drzew podyktowane są bardzo często

naciskiem „lobby transportu tirowego”, zainteresowanego uzyskaniem możliwości rozwijania na danych odcinkach dróg większych prędkości oraz skrócenia trasy przejazdu, na co nie zezwalają wąskie, porośnięte drzewami drogi lokalne. Jest to przecież sprzeczne z interesem lokalnych społeczności, które nie są zainteresowane zwiększeniem tranzytowego transportu ciężarowego, który niesie negatywne skutki w postaci zwiększonej emisji spalin, hałasu, silnych drgań (powodujących pęknięcie domów) oraz zagrożenia (szczególnie po zmroku) dla pieszych i innych użytkowników dróg.

7.

W przypadku powoływaniu się na konieczność usunięcia drzew rosnących w pasie drogowym pomijany jest fakt, iż usuwanie drzew nie tylko nie prowadzi do zmniejszenia liczby wypadków, ani rozmiaru skutków wypadków na zdanej drodze, lecz może wywołać skutek odwrotny: prowadzi do rozwijania większych prędkości, utrudnia kierowcom obserwację ukształtowania drogi, skłania do podejmowania ryzykownych manewrów, prowadzi do bezpośredniego oddziaływania słońca na nieocienione drogi, roztopiania asfaltu i tworzenia się kolein, a także do utrudnienia widoczności na silnie nasłonecznionej drodze. W ten sposób wycinanie drzew może prowadzić do istotnego zwiększenia liczby i rozmiarów skutków wypadków na danym odcinku drogi. Potwierdzają to obserwacje prowadzone w Danii, Niemczech i Czechach – najwięcej wypadków śmiertelnych jest na drogach szybkiego ruchu (a więc pozbawionych drzew) oraz tam gdzie istnieje poczucie „pozornego bezpieczeństwa” – skłaniające do rozwijania nadmiernej prędkości. Potwierdzają to także nasze statystyki: w roku 2004 na wszystkich drogach warmińsko–mazurskich na drzewach zginęło 93 osoby, podczas gdy na pozbawionym drzew 156-cio kilometrowym odcinku, drogi krajowej nr 7 przecinającym to województwo, zginęły aż 52 osoby!

Powołując się na ogólnikowy fakt konieczności zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, zarządcy dróg wskazują zawsze(!) tylko na wycinkę drzew, pomijają fakt istnienia możliwości technicznych zabezpieczenia ruchu drogowego poprzez ustawianie znaków ograniczenia prędkości, zakazu wyprzedzania, oznaczenia drzew tablicami odblaskowymi, czy ustawiania barier energochłonnych zabezpieczających przed wypadnięciem pojazdów z jezdni, w szczególności przed wpadnięciem na drzewo. Ta recepta była skuteczna w Niemczech, gdzie w Brandenburgii (jeden z krajów związkowych) ustawiono 1352 kilometry barier ochronnych (zabezpieczających pojazd przed zjechaniem z jezdni). W latach 1997–2005 liczba wypadków najechania na drzewo zmalała tam o 33 %, a liczba ofiar śmiertelnych takich wypadków spadła z 337 do 110!

Ten przykład pokazuje, że fałszywa jest alternatywa: ochrona drzew lub poprawa bezpieczeństwa na drogach – jak z reguły twierdzą drogowcy. Można – i należy – modernizować drogi wraz z ich otoczeniem z równoczesnym zachowaniem drzew przydrożnych. Jak stwierdził prof. Wojciech Radecki (kierownik Zespołu Prawa Ochrony Środowiska Instytutu Nauk Prawnych PAN we Wrocławiu) w „Komentarzu do ustawy o ochronie przyrody” (Warszawa 2006): „bezpieczeństwo zależy od stanu trzeźwości kierowcy i przestrzegania przez niego przepisów drogowych, w tym o dozwolonej prędkości a nie od drzew”. Należy po prostu stosować istniejące możliwości techniczne poprawy bezpieczeństwa. Wycinka drzew nie prowadzi do poprawy bezpieczeństwa na samej jezdni (lecz eliminuje potencjalne przeszkody znajdujące się poza jezdnią) dlatego powinna być jeśli nie ma innych możliwości zapewnienia bezpieczeństwa i pod warunkiem przestrzegania prawa!

8.

Również względy techniczne (przy obecnym rozwoju techniki) nie wymagają usunięcia drzew w celu dokonania remontu nawierzchni drogi, a rosnące drzewa mogą jedynie powodować zwiększenie wymagań stawianych wykonawcy robót, od którego ustawa o ochronie przyrody w art. 82 ust. 1 wymaga takiego ich prowadzenia, aby drzewa nie doznały uszkodzenia, zwłaszcza przy wykonywaniu prac ziemnych oraz innych prac związanych z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzonych w obrębie bryły korzeniowej (pomimo takich wymogów bardzo dużo drzew przydrożnych ma uszkodzoną

korę w wyniku niestarannie prowadzonych robót ziemnych lub powstałych podczas odśnieżania dróg).

Obowiązujące prawo w żadnym razie nie zakazuje obecności drzew w pasie drogowym drogi publicznej, przeciwnie w szeregu przepisów prawnych obejmuje drzewa i krzewy rosnące w pasie drogowym drogi publicznej szczególną ochroną, m. in. czyniąc obowiązek ich utrzymywania jednym z głównych zadań zarządcy takiej drogi. Mówi o tym m. in. ustawa o drogach (Dz.U. 2000 Nr 71 poz. 838) art. 39. ust 1: „... w szczególności zabrania się: 1. usuwania, niszczenia i uszkodzenia zadrzewień przydrożnych.”

Wbrew stwierdzeniom drogowców polskie prawo nie nakazuje usuwania drzew rosnących w określonej odległości od skraju jezdni. Rozporządzenie Ministra Transportu z 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie w par. 53 zaleca przy budowie nowych dróg sadzenie drzew w odległości nie mniejszej niż 3 m od skraju jezdni (po to by łatwiej było w przyszłości poszerzać czy remontować drogę).

Rozporządzenie to znajduje zastosowanie do dróg budowanych i projektowanych, wskazując jednocześnie, że przy remoncie dróg istniejących dopuszcza się odległość dowolnie mniejszą: „odległość pnia drzewa od krawędzi jezdni nie powinna być mniejsza niż 3,0 m , a w wypadku przebudowy lub remontu drogi, dopuszcza się mniejszą odległość, jeśli spełnione będą pozostałe warunki określone w rozporządzeniu”. Jest to więc zalecenie, szczególnie gdy jest możliwe stosowanie np. barierek energochłonnych dla zapobieżenia wpadnięcia pojazdu na drzewo.

9.

Należy pamiętać, że polskie prawo otacza istniejące zadrzewienia szczególną ochroną, ze względu na ich funkcje dla środowiska naturalnego człowieka. Masowo niszczone stare aleje, stanowiących podstawowy element unikalnego krajobrazu kulturowego Polski, prowadzi do zagłady zamieszkujących je chronionych gatunków ptaków i owadów w tym tzw. próchnojadów. Na przykład na Warmii i Mazurach gatunkiem występującym szczególnie w starych dziuplastych drzewach przydrożnych (zwłaszcza lipach) jest owad – pachnica dębowa (*Osmoderma Eremita*), która figuruje w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (oraz w podobnych publikacjach we wszystkich krajach europejskich) i wymieniana we wszystkich załącznikach w/w dyrektywach, rozporządzeniach i konwencjach, gdzie uznana jest jako gatunek priorytetowy, a więc o szczególnym znaczeniu, wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000. Wycinając ponad stuletnie drzewa bezpowrotnie są niszczone siedlisk wyżej wymienionego gatunku oraz wielu innych rzadkich gatunków zwierząt, które są chronione nie tylko prawem krajowym, ale też przepisami prawa Unii Europejskiej. Bezpowrotnie niszczone jest również flora w tym 11 gatunków porostów objętych ochroną (połowa z nich jest zagrożona wyginięciem w skali Europy).

Wycinki drzew przeprowadzane są bardzo często w okresie niedozwolonym, tj. w okresie gniazdowania ptaków, a więc podczas wycinek dochodzi do niszczenia ostoi i siedlisk ptaków, ich gniazd, a wraz z nimi niszczenia jaj i postaci młodocianych, co jest niezgodne z ustawą o ochronie przyrody i rozporządzeniem ministra środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną, zabraniających wycinania drzew w okresie od 1 marca do 15 października.

Podczas wycinek drzew przydrożnych dochodzi więc bardzo często do łamania przepisów zawartych w:

- Dyrektywie 92/43 Rady EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory – załącznik II – gatunki zwierząt i roślin, których ochrona wymaga tworzenia obszarów chronionych, o szczególnym znaczeniu dla wspólnoty. Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, Berno, dnia 19 września 1979r., – zał. II – ściśle chronione gatunki fauny. Celem niniejszej Konwencji jest ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk

naturalnych. Szczególny nacisk Konwencja kładzie na ochronę gatunków zagrożonych i ginących, włączając w to wędrowne gatunki zagrożone i ginące.

- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczania obszarów Natura 2000 (Dz. U. nr 94 , poz. 795).
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 w sprawie gatunków dziko występujących objętych ochroną (Dz. U. Nr 220 poz. 2237), zgodnie z tym rozporządzeniem w stosunku do dziko występujących zwierząt należących do gatunków chronionych zabronione jest niszczenie ich siedlisk, ostoi jak ich jaj i form młodocianych, Jednocześnie wraz z wycinką drzew przydrożnych niszczone jest jeden z elementów krajobrazu, który zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową jest kluczowym elementem dobrobytu całości społeczeństwa i jednostek, a jego „ochrona, a także gospodarka i planowanie niesie w sobie prawa i obowiązki dla każdego człowieka”.

10.

Argumenty wnioskujących o zezwolenie na usunięcie drzew przedstawicielei dyrekcji lub zarządów dróg powołujących się na konieczność techniczną lub prawną wycinki mogą nosić znamiona wyłudzenia od wójtów, burmistrzów lub prezydentów poświadczona nieprawdą w wydanych decyzjach o zezwoleniu na usunięcie drzew, co jest czynem zabronionym, opisanym w art. 272 kodeksu karnego. Narazić to może wójtów i burmistrzów, który ze swojej winy poświadczyli nieprawdę w wydanych decyzjach na odpowiedzialność z art. 272 kodeksu karnego.

Wycinanie drzew przydrożnych może prowadzić do naruszenia unijnego prawa w zakresie ochrony środowiska i ochrony krajobrazu, a to z kolei może skutkować utratą szansy na dofinansowania inwestycji (także drogowych) z funduszy Unii Europejskiej. Ponadto należy zwrócić uwagę, że masowa wycinka drzew przydrożnych prowadzi do zniszczeń w świecie roślinnym i zwierzęcym w wielkim rozmiarze, to jest czynu zabronionego z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 181 § 1i § oraz zniszczenia mienia społecznego w wielkim rozmiarze.

11.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO 60 – 114/05) orzekając w sprawie decyzji zezwalającej na wycinkę drzew w gminie Mrągowo stwierdziło: „w pełni na uwagę zasługuje zarzut, iż organ pierwszej instancji nie przeprowadził należytego postępowania dowodowego. [...] Stąd też nie sposób ustosunkować się do twierdzenia, iż drzewa te stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu”. Zwrócono też uwagę na uchybienia przepisom regulującym wymogi postępowania dowodowego (art. 79 i 81 kpa) oraz dokumentowania czynności procesowych (art. 67–69 kpa). Praktyka ta nie dotyczy tylko tego jednego konkretnego przypadku, lecz jest często spotykana.

Tak jak nie zawsze zachodzą okoliczności uzasadniające uchylenie generalnego zakazu usuwania drzew, wyrażonego w przepisie art. 84 oraz w przepisie art. 85 ustawy o ochronie przyrody, tak również nie zawsze zachodzą okoliczności (wyrażone w art. 86 tej ustawy) uzasadniające odstąpienie od naliczenia opłaty za usunięcie drzew, a od naliczenia tej opłaty z reguły odstępuje się. Zawarte w decyzjach administracyjnych odstąpienia od naliczenia opłaty z tytułu usunięcia drzew stanowić może bezzasadne uszczuplenie środków, które stanowią przychód gmin, a tym samym mogą być działaniem organu administracji publicznej na szkodę ogółu społeczeństwa.

12.

Szczególne wątpliwości budzi sposób finansowania prowadzonych wycinek alei – z niektórych wypowiedzi wynika, że zamiast modernizować drogi pieniądze przeznaczane są na wycinkę drzew przydrożnych lub/i tzw. „prace pielęgnacyjne”. Prace te polegające na usuwaniu konarów drzew lub wręcz całych koron, co z reguły prowadzi do obumarcia drzew, a w konsekwencji do ich usunięcia. W ten sposób następuje zwiększenie kosztów, jakie muszą ponosić zarządcy dróg (najpierw przycinanie konarów a 2–3 lat później usuwanie całego drzewa). Praktycznie w przypadku uschnięcia drzewa w skutek niefachowo przeprowadzonej pielęgnacji nie pobierane są opłaty, o których mowa w artykule 88 ust 1.

Załącznik Nr 2 do petycji do Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 5 listopada 2012 w sprawie planowanej przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach wycinki zabytkowych zadrzewień na ulicy Adama Mickiewicza.

ustawy o ochronie przyrody: „wójt, burmistrz albo prezydent miasta wymierza administracyjną karę pieniężną za: zniszczenie spowodowane niewłaściwą pielęgnacją terenów zieleni, zadrzewień, drzew lub krzewów”. Stawki tych kar określa art. 89. 1. „administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 88 ust. 1, ustala się [...] w wysokości trzykrotnej opłaty za usunięcie drzew lub krzewów ustalonej na podstawie stawek, o których mowa w art. 85 ust. 4 pkt 1, ust. 5 i 6 w/w ustawy).

13.

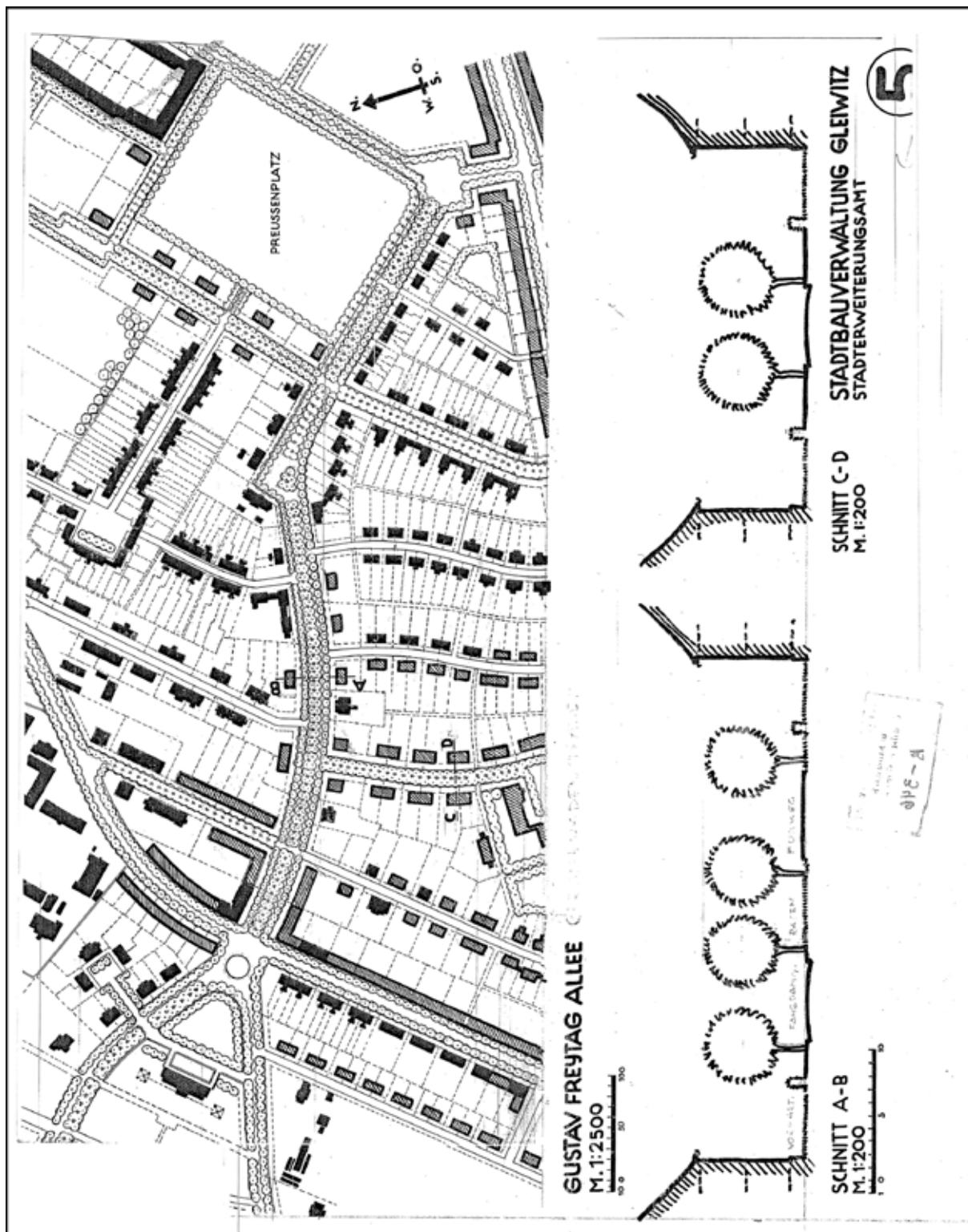
Wątpliwości budzi sposób rozliczania pozyskanego podczas prowadzonych wycinek drewna. W praktyce jest to pozyskiwanie taniego lub wręcz bezpłatnego surowca, jakim jest poszukiwane na rynku drewno liściaste, a sposób wyceny i rozliczania pozyskiwanego materiału jest utrzymywany w tajemnicy i być może jest to jeden z głównych powodów masowej wycinki drzew przydrożnych. W większości znanych wniosków o wycinkę drzew oraz decyzji na ich wycinkę podawane jest informacja, że uzyskane drewno będzie wykorzystane jako opałowe. Jest to więc kolejny przykład celowego wprowadzenia w błąd organu wydającego decyzje w celu uzyskania odstąpienia od naliczania opłat za wycinkę drzew. Obserwacje prowadzonych wycinek prowadzą do takiego przekonania – często zdarza się, że jako „drzewa chore” wycinane są te proste i dorodne, natomiast drzewa krzywe i chore pozostawiane przy drodze.

Także sposób prowadzenia wycinek pokazuje, że rzadko drewno ma przeznaczenie jako opałowe – wówczas cięte jest od razu na małe kawałki (do ręcznego załadunku na przyczepę samochodową). Najczęściej na poboczu leżą całe pnie drzew, które załadowywane są mechanicznie na samochody ciężarowe przeznaczone do transportu dłużycy – to świadczy o przeznaczeniu drewna do tartaków (koszty takiego załadunku i transportu przekraczają znacznie cenę drewna opałowego). Temat wyceny i rozliczania pozyskanego w ten sposób drewna próbowała poruszać także prasa, ale dziennikarze nie otrzymywali odpowiedzi pod pretekstem ochrony tajemnicy handlowej.

Zarzuty te potwierdziła Najwyższa Izba Kontroli w Olsztynie, która w maju 2008 roku zakończyła doraźną kontrolę „Przestrzeganie przez zarządy dróg oraz jednostki samorządu terytorialnego przepisów ustawy o ochronie przyrody w zakresie usuwania drzew z pasa drogowego dróg powiatowych w latach 2005–2006”, w ramach której zbadano prawidłowość prowadzonych postępowań administracyjnych oraz zagospodarowania pozyskanego drewna, udostępniania informacji publicznych (Kontrola nr S/07/002, wystąpienia pokontrolne por: <http://bip.nik.gov.pl>). We wszystkich kontrolowanych jednostkach(!) NIK stwierdziła nieprawidłowości i uchybienia a kontrola potwierdziła zarzuty obrońców alei: Nikt nie panuje nad prowadzoną wycinką drzew, podsumowuje wyniki badań Antoni Stupiński, dyrektor olsztyńskiego NIK-u, dodając: Głównym kryterium wydawania pozwoleń na wycinkę było zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Jednak brakowało racjonalnego uzasadnienia tych decyzji, czy np. drzewo ograniczało widoczność. Tak postępując, można wyciąć każde drzewo.

(...)

<http://sadybamazury.wordpress.com/2011/08/14/>

Plan *Gustav Freytag Allee*, obecnie ulica Adama Mickiewicza (Archiwum Państwowe w Gliwicach, Zbiór Kartograficzny, sygn. tymcz. B346, niedatowany, powstały prawdopodobnie po 1929 roku).

Załącznik Nr 3 do petycji do Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 5 listopada 2012 w sprawie planowanej przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach wycinki zabytkowych zadrzewień na ulicy Adama Mickiewicza.

Osiedle przy ulicy Mickiewicza w Gliwicach na tle europejskich koncepcji urbanistycznych

Plan osiedla zrealizowanego w latach 20. XX wieku przy ulicy Mickiewicza w Gliwicach powstał w duchu idei urbanistycznych sięgających końca XIX wieku, których prekursorem jest sławny wiedeński historyk sztuki, malarz, architekt i urbanista Camillo Sitte. W latach gwałtownego, niekontrolowanego rozwoju miast przemysłowych uznał, że miasto należy modelować jak dzieło sztuki, by „dawało mieszkańcom bezpieczeństwo i czyniło ich szczęśliwymi” (1889). Tę ideę rozwinęli dwaj angielscy reformatorzy: Ebenezer Howard w koncepcji „miasta-ogrodu” (1902) i Raymond Unwin, którego plan osiedla Hampstead na przedmieściach Londynu (1906) oraz liczne publikacje wpłynęły na kształtowanie zespołów mieszkaniowych w miastach europejskich aż do drugiej wojny. Do kanonów propagowanej przez Unwina kompozycji urbanistycznej miasta należy zaliczyć następujące elementy, widoczne wyraźnie także w układzie gliwickiego osiedla: hierarchizacja i zróżnicowanie planu, wyróżnienie w jednolitej strukturze elementów kompozycji (centrum kompozycji, dominanty, osie widokowe), symboliczne granice i bramy, malownicza struktura uliczek mieszkaniowych, grupowanie domów wokół ślepej uliczki lub placyków („closes”).

Zasada łączenia piękna z racjonalnością, była szczególnie popularna w Wielkiej Brytanii, a później w Niemczech, gdzie w 1906 roku powołano Stowarzyszenie Architektów i Inżynierów nakazujące uwzględnienie walorów estetycznych w planowaniu zespołów mieszkaniowych. Zgodnie z tymi ideami działał sławny architekt niemiecki Ernst May, który poprzez działalność w spółce Schlesisches Heim, miał wpływ na formę urbanistyczną i architektoniczną zespołów mieszkaniowych budowanych w okresie międzywojennym na Śląsku Dolnym i Górnym. Ernst May, uczeń i przyjaciel Unwina, projektując śląskie osiedla deklarował, że nie dba o modę „która zmienia się z roku na rok jak moda na suknie czy kapelusze, ale o wieczne reguły człowieczeństwa, które trwać będą, nawet jeśli ich architektoniczna otoczka ulegnie gruntownej zmianie”.

Gliwickie osiedle mieszkaniowe w okolicach ulicy Mickiewicza jest wybitnym przykładem projektowania w tym duchu, co oznacza, że należy je chronić nie tylko ze względu na lokalne znaczenie, ale także na jego przynależność do europejskiego dziedzictwa kulturowego.

dr inż. arch. Justyna Wojtas - Swoszowska, historyk architektury

WYBRANA LITERATURA

- Bednarski Adam, „Architektura jednorodzinnych zespołów mieszkaniowych w Gliwicach z lat 1919-1939”, Muzeum w Gliwicach, 2007.
- Bednarski Adam, „Zarys modernistycznej architektury Gliwic (1919-1936). Działalność architektoniczno-budowlana Karla Schabika”, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice, 2009.
- Chojecka Ewa, (red.), „Śląskie dzieła mistrzów architektury i sztuki”, Katowice 1987.
- Chojecka E., (red.). „O sztuce Górnego Śląska i przyległych ziem małopolskich”, Katowice 1993.
- Kononowicz Wanda, „Wrocławskie dokonania urbanisty i architekta Ernsta Maya w latach 1919-1925 - etapem w drodze do funkcjonalnego Frankfurtu”, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki”, PAN, Warszawa, 1-2, 2010.
- Kononowicz Wanda, „Wrocław. Kierunki rozwoju urbanistycznego w okresie międzywojennym”, W., OW PW, 1997.
- Ludwig Bogna, „Działalność spółki Schlesisches Heim pod kierunkiem Ernsta Maya na terenie Wałbrzyskiego Okręgu Przemysłowego”, Quart, 2007 nr 4, s. 40-61.
- Szczyпка-Gwiazda, B., „Poglądy artystyczne Karla Schabika a rozwój przestrzenno-architektoniczny Gliwic w czasach republiki Weimarskiej”, Rocznik Muzeum w Gliwicach, tom XIV, Gliwice, 1988.
- Szczyпка-Gwiazda, B., „Pomiędzy praktyką a utopią. Trójmiasto Bytom-Zabrze-Gliwice. Jako przykład koncepcji miasta przemysłowego czasów Republiki Weimarskiej, WUŚ, Katowice, 2003.
- Wojtas-Swoszowska Justyna, „Pre - War Social Building Concepts and the Housing Needs of the Tame as Exemplified by the Selected Silesian Cities”, ACEE, The Silesian University of Technology, Gliwice, 2008.
- Wojtas-Swoszowska Justyna, „Zespoły mieszkaniowe miast Górnego Śląska z lat 1921-1945 wobec współczesnych wymagań użytkowych”, „modernizm w Europie, modernizm w Gdyni”, Gdynia, 2010.

Załącznik Nr 3 do petycji do Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 5 listopada 2012 w sprawie planowanej przez Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach wycinki zabytkowych zadrzewień na ulicy Adama Mickiewicza.

Wydział Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach
44-100 Gliwice ul. Powstańców Warszawy 12
województwo śląskie
☎ 032/33-69-290, FAX: 032/33-69-294

Gliwice dnia 02 listopada 2012 r.

Egz. nr 1

L.dz.RD-dp 4253/12

KOMENDA MIEJSKA POLICJI
W GLIWICACH, woj. śląskie (3)
44-100 Gliwice, ul. Powstańców Warszawy 12
tel. (32) 33-69-200

Pan
Marek Rawecki
ul. P. Skargi 24/2
44-100 Gliwice

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 22.10.2012 r. dotyczące analizy stanu zagrożenia wypadkami i kolizjami drogowymi zaistniałymi w Gliwicach na ulicy Mickiewicza jak również na skrzyżowaniu ulicy Mickiewicza z ulicą Sobieskiego poniżej przedstawiamy informację o odnotowanych zdarzeniach w okresie 01.01.2007r. – 30.09.2012r.

Ulica Mickiewicza:

Rok zdarzenia	Przyczyny	Liczba zdarzeń	Wypadki	Kolizje	Liczba ofiar śmiertelnych	Liczba rannych
2007	Nieprawidłowe: omijanie	1	0	1	0	0
	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	2	0	2	0	0
2008	Niezachowanie bezp. odl. między pojazdami	1	0	1	0	0
	Nieprawidłowe: cofanie	1	0	1	0	0
2009	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	1	0	1	0	0
	Niezachowanie bezp. odl. między pojazdami	2	0	2	0	0
2010	Nieprawidłowe: omijanie	1	0	1	0	0
	Nieprawidłowe: wymijanie	1	0	1	0	0
	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	2	0	2	0	0
2011	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	4	1	3	0	1
2012	Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	1	1	0	0	2
	Nieprawidłowe: zmienianie pasa ruchu	1	0	1	0	0
	Niezachowanie bezp. odl. między pojazdami	1	0	1	0	0
	Niewłaściwy stan jezdni	1	0	1	0	0

Skrzyżowanie ulicy Mickiewicza – Sobieskiego:

Rok zdarzenia	Przyczyny	Liczba zdarzeń	Wypadki	Kolizje	Liczba ofiar śmiertelnych	Liczba rannych
2007	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	2	0	2	0	0
2008	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	4	0	4	0	0
	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	1	0	1	0	0
2009	Niezachowanie bezp. odl. między pojazdami	1	0	1	0	0
	Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu	8	1	7	0	1

W latach 2011-2012 na skrzyżowaniu ul. Mickiewicza - Sobieskiego zdarzeń nie odnotowano.

Wyk. A.K. w 2 egz.:

1 - adresat

2- aa

ZASTĘPCA
KOMENDANTA MIEJSKIEGO POLICJI
W GLIWICACH

kom. mgr Robert ŁUSZCZ